

HOLOCAUST: Er ytringsfriheten avhengig av at tallet på antall drept i Auschwitz og andre konsentrasjonsleirer er absolutt korrekt? Arkivfoto: TOM MARTINSEN

Strid om tall?

Først nå er jeg blitt gjort oppmerksom på et innlegg av Hans Fredrik Dahl (Dagbladet 31.10.94) hvor han gir uttrykk for sin oppfatning av at den virkelige trussel mot ytringsfriheten ligger i at man kriminaliserer uønskete og upopulære meninger i vårt eget samfunn, som f.eks. å benekte Holocaust.

Dette i motsetning til den trussel fatwafordømte forfattere som f.eks. Taslima Nasrin har vært utsatt for, og hvis skjebne danner utgangspunktet i Dahls betraktninger.

DEBATT

Leo Eitinger, professor i psykiatri, kommenterer Hans Fredrik Dahls artikkel 31.10. om retten til å ytre seg om antallet ofre under jødeutryddelsene.

det: «Skal det anses straffbart å si offentlig at ingen jøder ble gasset i Auschwitz, når spørsmålet om antall sikre gassofre blant fagfolk i åras løp er sunket fra ca tre millioner til omlag 800 000?»

Man spør seg uvilkårlig: Hva vil Dahl egentlig med dette spørsmålet? Hva skal svaret på dette retoriske spørsmål være? Er ytringsfriheten avhengig av at tallet på antall drept er helt og absolutt korrekt? Eller skal det bety at når alt kommer til alt er det likevel riktig at ingen jøder ble gasset i Auschwitz når tallet angivelig har sunket så dramatisk blant fagfolk? Er Dahl havnet blant revisjonistene?

■ ■ Etter to års opphold i Auschwitz, delvis i posisjoner hvor jeg kunne måtte følge med – på nært hold – i bokføringen av en del av myrderiene som pågikk daglig, byr det meg dypt imot å drøfte antallet ofre. Hvilken rolle spiller det egentlig om de var «sikre gassofre» eller om de ble skutt «på flukt» eller henrettet i dødsblokken (nr. 11), hengt på appellplassen eller forgiftet med fenolsprøyter i hjertet, slått ihjel under det unen-

neskelige slavearbeidet, sultet ihjel, drevet i det elektriske gjerdet eller misbrukt til og avlivet etter kriminelle «medisinske» eksperimenter?

■ ■ Men Dahl er jo historiker og snakker om «fagfolk». Og de skal jo være nøyaktige. Bortsett fra de personer – jeg vil nødig kalle dem fagfolk – som påstår at Auschwitz var en vanlig arbeidsleir, at røyken fra skorsteinene der kom fra et bakeri og den søtlige lukten ikke av brent menneskekjøtt, men av søte kaker – bortsett fra disse personer som Dahl sikkert ikke ønsker å identifisere seg med, er det såvidt meg bekjent bare én «fagperson» som har arbeidet med antall drept i Auschwitz og som er kommet fram til et tall som ligger under én million. Det gjelder Jean-Claude Pressac som har publisert boken «Krematoriene i Auschwitz – massedrapenes maskineri» (Aventura, Oslo 1994).

Pressac har fortjenestefullt nøyaktig studert krematoriernes tilblivelse og alle deres tekniske detaljer. Han beskriver og dokumenterer omhyggelig forhandlingene mellom SS-Bauleitung og de tyske firmaer som har konstruert og levert utstyret til krematoriene. Det er, som forlaget skriver, etter Pressacs bok ikke lenger mulig å benekte gasskammerne – og Holocausts – eksistens.

■ ■ Men i et tillegg 2, uten forbindelse med bokens øvrige innhold, kommer Pressac med en beregning av «Antallet døde i KL Auschwitz-Birkenau» (NB: Ikke Auschwitz I, II og III). Han har funnet noen (de fleste?) såkalte Sterbebücher, bøker hvor dødsattestene er innført, og har spekulert ut fra disse, uten å vurdere deres pålitelighet, og helt uten forankring i virkeligheten, over det antall transporter som er kommet til Auschwitz uten transportlister, dvs jødene fra Øst-Europa som ble sendt

direkte og uten seleksjon til gasskammerne.

■ ■ Alle seriøse fagfolk har tatt avstand fra denne del av Pressacs ellers verdifulle publikasjon. Den emnente wienerhistorikeren Hermann Langbein, som selv har vært fange i både Dachau og Auschwitz, har viet hele sin forskning til konsentrasjonsleirenes og særlig til Auschwitz' historie. Han har i sin anmeldelse av Pressacs bok anmodet forfatteren og forlaget om å fjerne det skjemmende tillegg 2. Det samme gjelder sekretæren og historikeren ved Auschwitz-museet Pacer, som forøvrig nettopp har utgitt en detaljert bok om sigøynernes skjebne i Auschwitz: «Los cignów w Oswiecimu.»

■ ■ Men, som nevnt, det byr meg imot å diskutere tallet på mordofrene. Jeg blir kvalm når jeg leser at det var «bare» to eller tre eller fire eller fem millioner jøder som ble drept under krigen. Hvilken betydning har denne prutingen i relasjon til den moralske, etiske, menneskelige siden av problemet: At et av Europas ledende kulturfolk systematisk og ved hjelp av et gigantisk administrativt, militært og teknisk apparat har transportert millioner av mennesker til noen få utryddelsesleire og -steder bare for å drepe dem der. Hvilken betydning har striden om tall eller stedet for myrderiene når det gjelder å vekke folks samvittighet og å peke på hva meningsløst fremmedhat kan føre til? Den oppgave som alle ansvarlige mennesker som beskjefteger seg med Holocaust først og fremst burde være opptatt av, synes for meg å være hvordan vi kan bidra til at noe liknende ikke skal gjenta seg. En relativisering og minimalisering av katastrofen kan neppe være veien å gå.

Leo Eitinger